

OPĆINA VELA LUKA

VODIČ ZA GRAĐANE UZ PRORAČUN OPĆINE VELA LUKA

Što je Proračun?

Proračun je jedan od najvažnijih dokumenata koji se donosi na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Proračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za proračunsku godinu te sadrži i projekciju prihoda i primitaka te rashoda i izdataka za dvije godine unaprijed.

Propis kojim su regulirana sva pitanja vezana uz Proračun je Zakon o proračunu koji je objavljen u Narodnim novinama broj 87/08 i 136/12.

Što su proračunska načela?

Proračun se donosi i izvršava u skladu s načelima jedinstva i točnosti proračuna, jedne godine, uravnoteženosti, obračunske jedinice, univerzalnosti, specifikacije, dobrog financijskog upravljanja i transparentnosti.

1. Načelo jedinstva i točnosti proračuna

U proračunu se prihodi i primici, kao i svi rashodi i izdaci za pojedine namjene, iskazuju po bruto-načelu. Sredstva proračuna koriste se za financiranje rashoda, funkcija i programa Općine i proračunskih korisnika u visini utvrđenoj proračunom. Prijedlozi uredbi, propisa i akata planiranja (projekata, planova, programa, strategija..), trebaju sadržavati procjenu fiskalnog učinka na proračun.

2. Načelo jedne godine

Proračun se donosi za proračunsku godinu i vrijedi za tu godinu.

Proračunska godina razdoblje je od dvanaest mjeseci koje počinje 1. siječnja, a završava 31. prosinca kalendarske godine.

Proračun donosi Općinsko vijeće, odnosno predstavničko tijelo za proračunsku godinu koja odgovara kalendarskoj godini, i to prije početka godine na koju se odnosi.

U proračunu se planiraju sredstva za pokriće preuzetih obveza iz prethodne/-ih godina, kao i sredstva za plaćanje obveza nastalih u tekućoj fiskalnoj godini za koju se proračun donosi.

3. Načelo uravnoteženosti

Proračun mora biti uravnotežen – ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke.

Ako se tijekom proračunske godine, zbog izvanrednih nepredviđenih okolnosti, povećaju rashodi i izdaci, odnosno umanje prihodi i primici, proračun se mora uravnotežiti pronalaženjem novih prihoda i primitaka, odnosno smanjenjem predviđenih rashoda i izdataka.

Uravnoteženje proračuna provodi se tijekom proračunske godine izmjenama i dopunama proračuna prema postupku za donošenje proračuna.

(U idealnim uvjetima to znači da prihodi moraju biti jednaki rashodima. Međutim, ako se iz prethodne godine prenosi manjak, odnosno višak s istim je potrebno postići uravnoteženje i pokazati iz kojih će se izvora financirati manjak, odnosno kako će se utrošiti preneseni višak. Nadalje, moguće je da su rashodi u jednoj godini veći od prihoda jer se određeni investicijski projekti financiraju iz planiranog zaduživanja).

4. Načelo obračunske jedinice

U proračunu se prihodi, primici, rashodi i izdaci iskazuju u kunama te se i financijski izvještaji sastavljaju u kunama.

5. Načelo univerzalnosti

Prihodi i primici služe za podmirivanje svih rashoda i izdataka. Za financiranje određenih rashoda i izdataka koriste se namjenski prihodi i primici (pomoći, donacije, prihodi za posebne namjene, prihodi od prodaje ili zamjene imovine u vlasništvu Općine te namjenski primici od zaduživanja).

6. Načelo specifikacije

Prihodi i primici proračuna moraju biti raspoređeni u proračunu po ekonomskoj klasifikaciji i iskazani prema izvorima.

Rashodi i izdaci proračuna moraju biti raspoređeni u proračunu prema proračunskim klasifikacijama te uravnoteženi s приходima i primicima.

7. Načelo dobrog financijskog upravljanja

Proračunska sredstva moraju se koristiti u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

8. Načelo transparentnosti

Proračun se donosi i izvršava u skladu s načelom transparentnosti. Proračun s projekcijama, izmjene i dopune proračuna, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna te odluka o privremenom financiranju objavljuju se u Službenom glasniku Općine Vela Luka.

Kako se donosi Proračun?

Metodologija izrade proračuna propisana je Zakonom o proračunu i podzakonskim aktima: Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama i Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Proračun donosi Općinsko vijeće, a na prijedlog Načelnika koji ga dostavlja do 15.11. na donošenje, te se donosi na prvoj slijedećoj sjednici vijeća, a najkasnije 31.12.

Upravni odjel za proračun i financije pojavljuje se u ulozi koordinatora proračunskog procesa te rukovodi postupkom donošenja proračuna. Na početku postupka Upravni odjel za proračun i financije izrađuje i šalje Upute drugim upravnim odjelima koji na temelju njih postavljaju proračunske zahtjeve, koje podnose zajedno sa zahtjevima ustanova i zahtjevima drugih korisnika proračunskih sredstava, ovom Upravnom odjelu po primitku njihovih prijedloga. Upravni odjel za proračun i financije procjenjuje općinske prihode i rashode, te izrađuje Nacrt proračuna kojeg predlaže Načelniku. Načelnik razmatra Nacrt predloženog proračuna, donosi odluke o njegovu balansiranju, te donosi konačni Prijedlog proračuna. Uloga Načelnika je vrlo važna zbog postojanja neizbježnog suprotstavljanja ciljeva u ostvarenju proračunskog procesa. Načelnik utvrđuje prioritete kada se ciljevi suprotstavljaju. Prijedlog proračuna Načelnik predstavlja Općinskom vijeću koje ga odobrava.

Općinsko vijeće uzima Prijedlog proračuna na razmatranje, predlaže izmjene i konačno ga usvaja. Na Prijedlog proračuna vijećnici mogu podnositi amandmane na

stavke rashodovne strane. Povećanje neke stavke na rashodovnoj strani može biti prihvaćeno uz istovremeni prijedlog smanjenja druge stavke na rashodovnoj strani.

Prihodovna strana proračuna ne može biti predmet amandmana jer je ona precizno izračunata i predstavlja dozvoljenu javnu potrošnju općine za godinu. Izuzetno je dozvoljeno, ako se radi o namjenskim prihodima, a informacija je nova i od velikog značaja za općinu.

Dakle, Općinsko vijeće donosi Proračun za narednu godinu s projekcijama za dvogodišnje razdoblje, prije isteka tekuće godine. Načelnik godišnji obračun Proračuna dostavlja Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju u roku od 15 dana nakon što ga usvoji Općinsko vijeće. Isto tako, Općinsko vijeće donosi odluku o izvršavanju proračuna (uvjetima, načinu i postupku upravljanja prihodima i rashodima općine), zajedno s Proračunom.

Ako se Proračun za iduću proračunsku godinu i naredno dvogodišnje razdoblje ne donese do kraja tekuće godine uvodi se privremeno financiranje i to najduže za razdoblje od tri mjeseca. Odluku o privremenom financiranju donosi Općinsko vijeće.

Sadržaj Proračuna

- **Opći dio** – Račun prihoda i rashoda i Račun zaduživanja/financiranja – prihodi i rashodi te primici i izdaci utvrđuju se po ekonomskoj klasifikaciji.

U **Računu prihoda i rashoda** iskazani su:

a.) prihodi poslovanja:

1. prihodi od poreza – porez i prirez na dohodak, porez na kuće za odmor, porez na promet nekretnina, porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića, porez na tvrtku,
2. pomoći iz državnog ili županijskog proračuna,
3. prihodi od financijske i nefinancijske imovine - kamate, naknada za koncesije, zakupi poslovnih prostora i javnih površina, iznajmljivanje stanova, spomenička renta, naknada za legalizaciju i dr.
4. prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima – prihodi od prodaje državnih biljega, naknada za nautički vez, refundacije, boravišne pristojbe, vodni doprinos, doprinos za šume, komunalni doprinosi i komunalne naknade,
5. kazne, upravne mjere i ostali prihodi.

b.) prihodi od prodaje nefinancijske imovine (zemljišta, građevinskih objekata i od prodaje stanova u društvenom vlasništvu)

c.) rashodi poslovanja:

1. rashodi za zaposlene (skupina računa 31) – plaće, doprinosi na plaće i ostali rashodi za zaposlene,
2. materijalni rashodi (skupina računa 32) – naknade troškova zaposlenima, rashodi za materijal i energiju, za usluge i ostali rashodi,
3. financijski rashodi (skupina računa 34) – kamate za primljene kredite i usluge platnog prometa
4. subvencije trgovačkim društvima, obrtnicima i poduzetnicima (skupina računa 35),
5. pomoći (skupina računa 36),
6. naknade građanima i kućanstvima (skupina računa 37),
7. ostali rashodi (skupina računa 38) – donacije, naknade štete, pomoći i dr. (športske, kulturne, humanitarne te ostale udruge građana).

d.) rashodi za nabavu nefinancijske imovine – rashodi za nabavu nefinancijske imovine (neproizvedena dugotrajna imovina - materijalna i nematerijalna imovina, i proizvedena dugotrajna imovina - građevinski objekti, postrojenja i oprema, knjige, umjetnička djela i nematerijalna proizvedena imovina npr. prostorni planovi), priznaju

se u trenutku nabave te rashodi za dodatna ulaganja (kojima se produžuje vijek upotrebe, povećava kapacitet, mijenja namjena), kojima se povećava vrijednost imovine na kojoj je ulaganje izvršeno.

U **Računu zaduživanja/financiranja** iskazani su primici od financijske imovine i zaduživanja – sredstva kredita i izdaci za otplatu glavnice primljenih zajmova. Općina se može zadužiti u skladu sa Zakonom, a ako ima uvjete, o tome odlučuje Općinsko vijeće.

Raspoloživa sredstva utvrđuju se tek istekom godine, ne planiraju se u Proračunu za slijedeću proračunsku godinu već se prvim izmjenama i dopunama proračuna uvrštavaju (višak ili manjak prihoda) u Proračun.

- **Posebni dio** – prikazuje rashode i izdatke iskazane po vrstama, raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata (rashodi i izdaci se raspoređuju po nositeljima, korisnicima, programima, projektima, aktivnostima i izvorima financiranja),
- **Plan razvojnih programa** – prikazuje planirane rashode i izdatke za investicije. Sastavlja se za trogodišnje razdoblje, sadrži ciljeve i prioritete razvoja Općine Vela Luka povezane s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna.

Zaključak:

Prikupljene prihode, višak iz prethodne godine i primitke po zaduživanju (što uključuje sve raspoložive izvore financiranja) općinske vlasti koriste za unapređenje kvalitete života građana na svom području. To se odnosi na uređenje naselja i stanovanja, brigu o djeci i socijalnu skrb, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, šport, kulturu, zaštitu okoliša, civilnu zaštitu, promet i ostalo.

Važna je izgradnja međusobnog povjerenja te aktivnije uključivanje građana u proces upravljanja, što bi doprinijelo unapređenju funkcioniranja Općine, koja bi potrebe stanovništva uskladila s proračunskim politikama.

Kontakt:

Općina Vela Luka
Upravni odjel za proračun i financije
Pročelnica
Ana Jobst, dipl.oec.
Tel. 020 295 905
e-mail: ana.jobst@velaluka.hr

Općina Vela Luka
Načelnik
Tonči Gugić, dipl.iur.
tel. 020 295 900
e-mail: opcina@velaluka.hr